

Závěrem

Údaje ze zde použitých zdrojů naznačují, že počet fyzických osob-podnikatelů se v roce 2004 snížil a je pravděpodobné, že tento vývoj pokračoval i v roce 2005. Zajímavý je rozdíl mezi podnikateli registrovanými v databázi RES a těmi, kteří jsou aktivní. Tento rozdíl se mezi lety 2001 a 2004 zvyšoval, a to jak u právnických, tak i fyzických osob. V současné době je aktivní jen o něco více než polovina registrovaných fyzických osob-podnikatelů, v případě právnických osob je tato proporce vyšší.

Údaje z jednotlivých databází se liší, zejména pokud jde o celkové počty aktivních fyzických osob-podnikatelů. I když trend k poklesu je zřejmý u všech zde použitých zdrojů. Po změnách v systému daně z příjmů a příspěvků na sociální pojištění v roce 2004 nedošlo v prvním roce jejich platnosti k závažnějším změnám v celkovém počtu fyzických osob podnikatelů.

Pokud jde o počty zaměstnanců fyzických osob-podnikatelů, nejvíce podnikatelů pracuje bez zaměstnanců, i když se jejich počet v období 2001 až 2004 snižoval. Zajímavé je, že se postupně zvyšuje počet aktivních fyzických osob podnikatelů, kteří počet zaměstnanců neuvedli vůbec. V roce 2004 jich bylo již šestina. Odhlédneme-li od této kategorie, téměř 98 % aktivních fyzických osob-podnikatelů zaměstnávalo maximálně 5 lidí.

Tato skutečnost spolu s uvedenými hrubými příjmy fyzických osob-podnikatelů ukazuje, že v České republice převládají malé a velmi malé firmy, které v mnoha případech přinášejí svému majiteli pouze dodatečný a nikoli hlavní zdroj příjmů. Kolem 40 % fyzických osob-podnikatelů vykazuje v daňových přiznáních hrubé roční příjmy do 100 tisíc Kč. Další čtvrtina do 500 tis. Kč ročně. Více jak dvě třetiny aktivních fyzických osob tak vykazují příjmy z podnikání, které jsou příliš nízké na to, aby se majitel touto činností „uživil“.

„Rozdělení“ fyzických osob-podnikatelů mezi kraje bylo v daném období celkem stabilní. Hlavní město Praha zaujímá zvláštní postavení jak pokud jde o podíl na celkovém počtu fyzických osob-podnikatelů, tak i u podílu této skupiny podnikatelů na celkovém počtu obyvatel. Odstup ostatních krajů je značný a např. podíl fyzických osob-podnikatelů na celkovém počtu obyvatel je v případě Moravskoslezského kraje ve srovnání s Prahou poloviční.

V období 2001 až 2004 se málo měnilo i rozložení drobných podnikatelů mezi jednotlivá základní odvětví. Podle RES, necelá třetina podniká v odvětví obchod, opravy a pohostinství, přičemž se tento podíl pomalu snižuje. Téměř pětina podniká v oblasti nemovitostí. Stabilní 15ti, resp. 14ti procentní podíl na celkovém počtu fyzických osob-podnikatelů, zaujímá zpracovatelský průmysl a stavebnictví.

Mezinárodní porovnání do určité míry koriguje pohled na snížení celkového počtu aktivních fyzických osob-podnikatelů v ČR. Ze srovnání se zeměmi EU totiž vyplývá, že počet těchto podnikatelů v České republice je vyšší než průměr v zemích EU–25. Navíc většina zemí, které v průměru za léta 2000 až 2004 vykazovaly vyšší podíl samostatně výdělečně činných na celkové zaměstnanosti má i vyšší podíl zemědělství na HDP. Je to právě zemědělství, ve kterém se v průměru za EU–25 v letech 2000 až 2004 vyskytovala více jak polovina všech osob samostatně výdělečně činných, zatímco v ČR pouze necelých 17 %.

Naopak, Česká republika vykazuje vyšší podíl samostatně výdělečně činných na celkové zaměstnanosti než země EU–25 zejména ve stavebnictví, podnikání s nemovitostmi a finančním zprostředkování.

Obdobný vývoj jako Česká republika, tj. postupné snižování podílu samostatně výdělečně činných osob se projevuje téměř ve všech zemích, které do EU vstoupily v roce 2004.